

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 10. hod. Expedicí se nachází v obchodnictví musikalí k „Beethovenu“ u Roberta Veita v Nových alejích č. 116. Kdo všechna čtyři čtvrtletí odebere, obdrží praemii.

DALMBOR.

Předplácí se: čtvrtl. 1 zl. půll. 2 zl., celor. 4 zl. rak. č. S poštou: čtvrtl. 1 zl. 15 kr., půll. 2 zl. 30 kr., celor. 4 zl. 60 kr. rak. čísla. Pro státy německé: půlletně 1 toľ. 10 nov. gr., celoročně 2 toľ. 20 nov. gr.

Hudební časopis s měsíční notovou přílohou a s roční praemií.

Odpovědný redaktor:

Emanuel Meliš.

1. března.

Nakladatel:

Robert Veit.

Láska k hudbě.

Má duše láskou nadšená
se v krásy ráje vsnila
a v blahé chvíli kytici
si z melodijí svila.
Co ústa děvy šeptala
slasť citů, jemné tísň
naděje, tajné tušení —
vše těsnilo se v písň!
Sloučených jiskry plamenů
se k nebi vyvznášely
a skryté zvuky k souhlasům
se v srdcích rozechvěly,
a v blahém rozechvění tom
v samé jsem zíral nebe,
jehož odsvitem na zemi
poznávám hudbo, tebe!

Václav Eugen Kurša.

Hudební zdravověda. *)

Podává doktor Jan Špott.

Opatrování a pěstování smyslu sluchového.

Juž v útlém mládí škodíme sluchu úmyslným přitlačováním ucha k hlavě, aby neodstávalo; jmenovitě obvazujeme-li kolem hlavy šátky, čepice i podbradky neb zahrabujeme-li hlavy do peřin, čímž jen výpar přílišně rozmnožujeme.

Každé vření v hlavě působí škodlivě na sluch jako přílišné teplo i přílišné chladno; zvlášť ale škodí *průvan*, je-li mu hlava vystavena, *nastuzení* nohou, nadužívání *nápojů lihových a náruživosti*.

Každým silným a náhlým zvukem neb hřmotem sluchu se ubližuje, taktéž silným zvoněním, hřměním děl, křičením do ucha, hřmotným klepáním atd. Dělostřelci, mlynáři, zvoníci, kováři bývají přihluchlí a v stáří

docela hlusi. Silné otřesení hlavy neb celého těla jest též sluchu na škodu. Jak často povstala {přihluchlost neb ohluchnutí fackou, pohlavkem, klepnutím do hlavy, pověstnou rákoskou učitelovou, smyčcem atd. a konečně i padnutím na hlavu!

Padnou-li nějaké ostré neb chorobné látky na ústroje sluchové, u př. spála, neštovice, lišeje, růže atd. a zahánějí-li se s povrchu jakož i při horké nemoci, povstává všelijaká choroba sluchu a konečně ohluchnutí.

Čistota těla a zvlášť hlavy bude i k udržení sluchu napomáhat, jmenovitě *vyplachování úst* za příčinou spojení Eustachovy trubky, blíž mandlí se nacházející s vnitřním uchem, *denní mytí*, před uchem a za uchem spojeno s mírným třením prstami, *tření vazy*; avšak dlužno se stříci *brzkého* na to *vycházení*. Podobně i *polévání* zadní částky *hlavy* dobře působí; jakmile by ale polévání nějaké bolení dělalo, třeba i hned toho zanechat. Sem náleží i *párni lázně* a *lázně vůbec*, v nichž jako při polévání hlavy se řídit dlužno. Choulostivý neb chorobný na sluch učiní dobře, když si před lázni otvor ucha bavlnou zachrání.

K čistotě těla náleží i čistota zvukovodu z ucha zevnitřního k uchu vnitřnímu vedoucího. Maz ušní tam se nacházející střeží ucho před hmyzem, zmirňuje hrubý dojem hřmotu a silných zvuků; příliš nahromaděný ale obtěžuje, nedává přístupu vzduchu k uchu a působí nahluchlost. Nejlépe se maz odstraňuje, nakape-li se do ucha 1—2 kapek mandlového oleje a vyndává-li se napotom stočeným cípem lněného šátku, co se však nejmírnějším způsobem vykonati musí.

Olej vkapá se buď sám do ucha nakloněného neb nějakou ušní lžičkou dřevěnou neb kostěnou se tam vpraví aneb i kousek bavlny olejem napuštěné do ucha na noc se položí, načež zrána vyčištění následuje.

Silné zaražení ucha odstraní se vystřikováním ucha vlažnou vodou a zvláštní k tomu cíli náležející stříkačkou ušní. Ušní lžička nesmí žádných ostrých krajů míti a smí se toliko ½ palce do ucha vpraviti. Každé hrubé šfouření v uchu jak lžičkou tak prstem neb šatem jen

*) Poznam. V Praze léčí upotřebením zvláštních nástrojů akustických pan doktor Pospíšil choré na sluch.

sluchu škoditi bude; podobně i silné vstrkání bavlny do ucha. Vlasy u otvoru ucha tam ponecháme, neb ty pro nic za nic tam nejsou umístěny; chrání přístup rozličných látek k uchu a podobně i ucho před nastuzením.

I přihodí se často, že všelicos do uchovodu vnikne, u př. hmyz, mušky, blechy, červi atd., než tu nejlíp učiníme, když hmyz ten olejem nejdřív usmrtíme a potom z ucha vytáhneme. Vniknou-li do ucha fasole, hrách atd., nutno i hned tyto odstraniti, neboť dělaly by nabubřením ještě větší obtíže.

Konečně budiž zde i mluveno o pěstování sluchu. Sluch napomáhá vývinu řeči; nemluvme na děti a nebudou i ony tak brzy mluvit; kdo ztrácí sluch, trpí často i ujmu na řeči. Tak se vyvinuje u nahluchlých, když do ohluchnutí přecházejí, *hluchoněmota*, co se zvláště u dítek pozoruje.

Mírným mluvením, zpíváním tedy dopomáháme malým dítkám k vývinu jak sluchu tak i řeči. I pravidelná hudba ušlechťuje sluch a ducha; ale přílišně když se pěstuje, působí zženštilost, těkavost mysle, což už Pláto připomíná. Zahrejme neb zazpívejme musikantovi neb milovníku hudby jen nějaký hezký kousek, a on zapomene na sebe, děti i ženu, tím spíše a snadněji na *vlast* a *domov* svůj. Z těchto blízkých a věru smutných příkladů nechť si každý vezme výstrahu! —

Působení hudby na nemocného člověka.

Znamenitý jest výrok slovutného lékaře *Tissota* o působení hudby na nemocného člověka. Od hudby v mnohých případech — tak v suchotinách — lze více očekávat, než od tak zvaných odporných lékův; neboť hudby bez nucení užiti možna i v těch případech, v kterých příčinu nemoce poznati nám nelze. — V tom smyslu radí i Petr Frank užiti hudby v čas panujících morových nemocí, což i Římané a Řekové dělávali. Každý vidí prospěšný účinek spořádané hudby na sklíčenou mysl, jmenovitě v lázních.

Chorá mysl i blouznění hudbou se vyličily; tak působil Girard v blázinci Auxerreském výhradně hudbou na jemu svěřené tam nemocné. Podobně dobré výsledky hudbou uznali Reil a Herder, syn slovutného pastora Herdera, též Esquirol, Pinel a Leuret.

Hudbou byly vyléčeny nemoce:

1. Bolestí licní (tic doloureux).
2. Bolestí kyčelní, nervovní (Coelius Aurelianus).
3. Lichorodka a bolestí hlavy (Sauveges).
4. Zachvácení spaním v horké nemoci (Mai v Heidelbergu a Erdmann ve Vittenbergu).
5. Bezspaní si jeden Pařížský skladatel hudby v korké nemoci jenom kantatou Brenier-ovou vícekrát opakovanou byl zahnal. Oko pozbylo divokého ohně, upo-

kojil se, radostí zaplakav a konečně za 10 dní se uzdravil. Do spaní nejlíp uvádí člověka jednozvučný ne silný zvuk a hlas; tak klepání mlýna. Řečnění jednozvučné zajisté člověka uspí, jak toho dobře znají kazatelé a učitelové.

6. Z poloumrtí povzbudili pozaunisté jednoho již na márách ležícího klášterníka, když totiž jeho oblíbený pochod naposledy mu zatroubili. (Petr Frank.)

7. Padoucí nemoc. (Quarin a Brückmann.)

8. Hypochondrie a hysterie. (Jahr.)

9. Tanec sv. Víta, blednice.

10. Hluchota. (Asklepiades, Holders, Villisius, Albrecht.)

11. Nemoce všeho druhu, tvrdí Colomb — ve svém *Sans-Sensologie* — že vyléčiti možná hudbou a kontrapunktem.

Václav Em. Horák.

Stručný životopisní nástin. Podává redaktor.

Jeden z nejoblíbenějších, nejoblíbenějších a nejvýtečnějších skladatelů pro kostel jest beze všeho odporu p. *Václav Horák*, jenž si svými skladbami nejen slovutného jmena ve své vlasti, alebrž i v cizině získal. Nebude tedy od místa, podáme-li stručný životopis zaslužilého našeho výtečníka bohoslužné Hudběny.

Václav Emanuel Horák narodil se dne 1. ledna 1800 ve Mšeně, jest syn prostého měšťana a byl mezi svými bratřími toliko jediný hudebně nadán. První své hudební vzdělání obdržel od ctěného učitele Josefa *Schuberta*, učitele slavného pěvce *Piška*.

Jsa určen k učitelkému stavu, byl cvičen ve *zpěvu*, *klavíru*, v *houslích*, ve *flétně* a *generálním basu*, tak že písně a lehké mše na varhany hráti mohl. A zajisté bylo to pro V. Horáka velmi důležité, že ku cvičením v klavírní hře praeludia dostával; toť bude as příčinou, že si vážnou hudbu vůbec a kostelní zvláště oblíbil.

Jelikož taktupevným sopranistou byl, přivedla ho máti v 13. roku věku jeho na radu místního kaplana do Prahy. Přišliff do stověžaté Prahy právě na den všech Svatých a odebrali se, jsouce doporučeními listy opatření, rovnou cestou k sv. Jakubu, kochajíce se nadějí, že Václav tamtéž za zpěváka na kůru přijat bude. Avšak tu jim bylo praveno, že počet zpěváků je zde již dávno doplněn. Co měli počíti? I dali zde matce radu, aby syna svého ku křižovníkům dovedla. Stalo se; avšak i zde obdrželi totéž rozhodnutí a poslání jsou s listem přimluvčím na Strahov. Ale i zde přišli pozdě; neboť počet zpěváků byl i tam úplný.

v Rakousku na *Pražském jevišti* poprvé provozována byla. Text, jež obšírněji podáváme, jest velmi zajímavý a líčí život venkovanů v Bretaňsku pestrými barvami. — U vesničanů Ploermelských panuje obyčej jednou v roce v slavnostních šatech putovat ku kapli panny Marie nedaleko Ploermelu. Na tento den putuje i pastýřka *Dinora* s milencem svým *Hoelem* ke kapli, by došli kněžského požehnání. Avšak černá mračna zvěstují poutníkům blízkou bouři, která v krátkém čase zuřit započne a nejen pouť překazí, nýbrž domek *Dinorin* rozmetá. Těžce nese ztrátu tuto *Hoel*, vida milenku svou v bídě a nouzi; přemýšlí jak by bohatství nabyl a uzavře pevně u sebe rady starého čarodějníka *Tonika* uposlechnouti, jenž mu o odhalení tajného pokladu zprávu dává, pak-li ale se uvolí podmínkám mu od něho předloženým. *Hoel* musí na rok opustiti tuto zem, by od šotků i podzemních duchů poznán nebyl, nesmí nikoho o pokladu zpraviti a v děsné slují skalní celý rok nepozorován ztráviti. Nešťastná dívka *Dinora* oplakává žalostně dvojí ztrátu, stane se nedlouho na to šílenou a těká ve dne v noci po lesích se svou průvodkyní kozou, by ztraceného milence opět našla. Tak uplyne dlouhý rok, kouzelník zemře, *Hoel* se navrátí do své vlasti, aby hledal poklad, neb den pouti do Ploermelu se opět přiblížil. — Nyní teprv nastoupí pravý děj této opery. V pusté krajině nedaleko Ploermelu nalezá se nízká chatrč dudáka *Corentina* (*Korantén*). Poslední paprsky zapadajícího slunce ozařují tuto romantickou krajinu. Právě ubírá se schůdnou cestou kol chatrče u veselém zpěvu lid z pole se vracející. V pozadí objeví se bílá koza, vesele se skaliska na skalisko poskakující, až konečně v hustém křoví zmizí. Ji pronásleduje dívka, hlasitě svou *Bellu* volajíc. Šílená dívka přistoupí ke keři a jme se libeznou ukolébavku své koze zpíváti, o níž se domnívá, že spí. Poroučí ptáčkům umlknout, by nezbudily sněhobílou *Bellu*. Ještě se rozléhají jemné melodie *Dinory* po lese, an sotva dechu popadaje přikvapí sem dudák *Corentin* veselou písničku si na dudy hraje. Vrazí do své chaloupky, v níž už čirá tma panuje a děkuje Bohu, že se bez úrazu domů dostal, aniž by byl lesní pannu neb jiného šotka potkal. Mezi zpěvem *Corentina*, jímž se obveselil obmýšlí, vyskytnou se na obloze bílé mráčky, poslové to blížící se bouře, venku je již tma a vítr počíná prudce zuřit, tak že sklo v okně nemohouc odolaf násilí větru s cinkotem se roztluče. *Corentin* se lekne, že jej lesní panna navštívila a snaží se bázeň svou hraním na dudy potlačit. Příjemnému zvuku dud následuje *Dinora*, snažíc se, melodie tyto hlasem napodobnit. Najednou vrazí prudce do světnice. Světlo shasne, dudák sklesne s výkřikem k zemi a *Dinora* poroučí mu hráti na dudy. *Corentin* hraje co mu dechu stačí neb

se domýšlí, že strašlivá lesní panna jej navštívila. Konečně musí i s *Dinorou* tančit, což však onen za poslední okamžik svého žití považuje a sklesne bez sebe na lenošku. *Dinora* unavena tancem skloní hlavu na šíji spícího *Corentina*. Mezi tím potáhly se oblaka černými mraky a čirá tma panuje po vřkolu.

„Otevřte, otče *Alaine*,“ ozve se před chatrčí silný hlas. Příchozí nečekaje na odpověď, vyrazí několika silnými ranami vetché dvěře. Pastýřka lomozem tímto probuzena, vyskočí oknem. *Corentin* volá z plného hrdla o pomoc, přesvědčiv se, že to člověk neškodný, ptá se jej po jmeně a příčině tak pozdní návštěvy. Byl to *Hoel*. *Corentin* mu sdílí smrt svého strýce, že jest synovec otce *Alaina* a dědic tohoto domku. *Hoel* snaží se *Corentina* k své straně obrátit, neb on má mu poklad z lůna země vydobyti; však dudákova bázlivost překazí vše a *Hoelovi* nezbyvá lež tohoto mocí k činu donutit. Podav mu tolar, pošle jej pro pokrm a víno. *Corentin* diví se tolaru, ale *Hoel* slibuje mu dnešní noci více takých darovati, pakli poklad dobyde. Po malé chvílce navrátí se *Corentin* s vínem a vonnými pokrmy. *Hoel* vypravuje mu o *Dinoře*, již miluje, pro niž shromáždí bohatství, ukazuje hůl, kterouž mu čaroděj odkázal a která zlé duchy zahání. V tom se ozve venku šílený smích *Dinory* a kytka z bodláků uvitá padne k nohám *Hoelovým*. *Hoel* ji považuje za zázračnou květinu, již mu neviditelná víla poskytla. *Corentin* takřka nutně slíbí *Hoelovi* poklad dobytí. Napolo opilí vycházejí z chýže, a uslyšíce zvonek kozy *Dinoriny*, spěchají za ní, neb ona má je dovesti k skrytému pokladu. (I. dějství.)

Již je téměř půlnoc. Měsíc osvětluje spoře břízový lesík, skrz nějž několik dřevoštěpů z hospody domů se navrací. Za nimi přikvapí *Dinora* a tančí se svým stínem, připomínajíc si *Hoela*, jehož posud miluje. — Na pusté pastvině, kteráž se až k moři rozprostírá, jest v pozadí dotčená sluj, před ní rozvodněný rybník, nad nímž lávka položena jest. Měsíc částečně osvětluje krajinu, blesky se křížují a z dálky slyšeti jest hučení hromu. *Corentin* a *Hoel* s kouzelnou hůlkou v ruce vystoupí. *Hoel* podav dudákovi hůlku, jde ohledat sluj, v níž se poklad nalézti má. *Corentin* snaží se zpěvem nabýti srdnatosti, an jej *Dinora* překvapí. *Corentin* pomocí hůlky jme se zaklínat zlé duchy, pozná však v ní *Dinoru* a směje se své bázlivosti. Dívka dozvěděvši se od něho, že poklad zde hledá, zpívá mu legendu a vystříhá jej před tímto krokem. *Corentin* ji uposlechna a pastýřka zmizí v skaliskách. *Hoel* pobízí nyní *Corentina* k činu. Tento váhá. Oba nechtí se nyní pustiti do sluje skalní. *Hoel* užije násilí, chopí se ho a vleče jej k lávce, an se opět z dále tato slova *Dinory*: „Kdo poklad chce dobytí první, zemře ještě v tomto roce!“

Na zpáteční cestě zůstala matka Horáková na Malostranském náměstí u prvního loubového pilíře státi. Bylť na skrz promoklí, anto celý den poprchávalo. Matka pohlížela bolestně na chrám sv. Mikuláše a tiché slzy ronily se přes její líce.

Tu přišel jim vstříc mladý as 24—25letý muž a ptal se matky, proč pláče. I vypravovalaf mu své nehody. Mladík udělil matce radu, by se synem Václavem k řediteli kůru u sv. Mikuláše se odebrala, podotknuv, že, pakli zde hoch přijat nebude, všechny další cesty budou nadarmo. I šli tam a Václav byl, složiv dobře zkoušku, přijat, ačkoliv i zde počet úplný byl.

Tato laskavá rada mladíka položila základ k vzdělání Václava Horáka, jenž od té doby onoho jinocha nikdy více neviděl.

Za onoho času r. 1813 byl Čeněk Mašek ředitelem kůru u sv. Mikuláše, jenž v hudebním světě co skladatel a jeden z nejprvnějších pianistů v Praze chvalně znám byl.

Čtyry dni po přijmutí putoval malý Václav se 6 groši víd. čís. v kapse ze Mšena do Prahy. Ačkoliv při svém přibytí do Prahy německy za mák nerozuměl, přivedl to ve dvou letech svou pilností tak daleko, že do první latinské třídy vstoupiti mohl. Za toho času hrál na varhany v 8 hod. při mši, u kteréž školáci Mikulášské farní školy přítomni byli. Tuto mši navštěvovalo pravidelně několik úředníků bývalých zemských desk, kteří V. Horáka papírem a péry hojně zásobovali.

(Pokračování.)

Návod ku zpěvu, ohledem na národní školy.

Podává J. L. Zvonař.

Noty a klíč.

(Pokračování.)

Tyto dva způsoby se musí po delší čas před se bráti a s velikou trpělivostí jak ze strany učitele tak dítek pěstovány býti; jdou-li dobře, spojí se, to jest: zpívá se každý do polovice v sesilování, od polovice v seslabování, což se takto naznačí:

Poznámání. Zde může učitel pověditi, že se znamená nota neb věta, jež se slabě zpívat má, písmenem *p* (piano = slabě); písmenem *f* (forte = silně) však ta nota neb věta, jež se silně udat má.

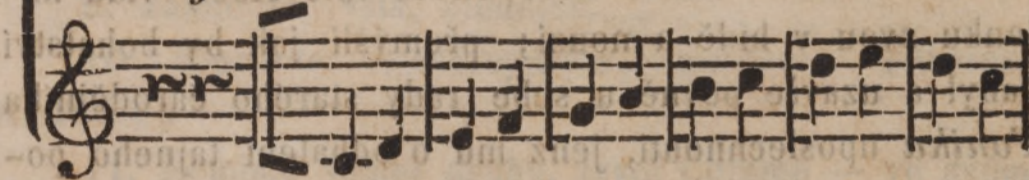
Než se dítky naučí zpívat škálu na tento způsob,

uplyne asi mnohá hodina. Učitel bude muset mít všelijaký prostředek v záloze, jímž by netrpělivosti a třeba i nechuti dítek k tomuto cvičení předešel. Jeden prostředek mu dáme v následujícím příkladu, kterýž může předevíť po namáhavém cvičení zpívání škály na svrchu udané způsoby; jest to tato skladbička:

První sbor.

Druhý sbor.

Závěrek.

jejížto provedení si myslíme takto: všichni žáci zpěvu se sestaví ve dva sbory; první sbor začne tony *c d*, na tonu *e* vpadne druhý tou samou tónořadou, co měl první; první sbor došed až k znamení repetice, začne opět u znamení *§*. na novo; rovněž tak učiní druhý sbor; tato tónořada se může dle libosti několikráte opakovat a ukončit, jak závěrek ukazuje. Pohyb se může vzít z prvu mírně, později trochu živě. Myslíme, že dítky brzy zpozorují, že zde honí jaksi jeden sbor druhý, aniž by ho dostihl, a že musí druhý později přestat, proto že později začal, jakož i že něco podobného uvede živost ve vyučování a vzbudí zajímavost. Příklad ten se může ostatně zpívat v rozličných změnách, a sice: veskrz slabě neb silně, sesilovavě od prvního tonu až k nejvyššímu, odtud zase ubývavě až k nejnižšímu aneb s přízvukem ob jeden ton, neb o dva neb o tři tony. O přízvuku promluvíme později; prozatím řekne učitel dítkám, že jest přízvuk vůbec jakés silnější vyrazení tonu, a že dodává melodiji živosti a rozmanitosti.

(Pokračování.)

Dinora aneb Pouť do Ploermelu.

Komická opera ve 3 dějstvích. Hudba od Meyerbeera.

Jest tomu téměř rok *), co nová tato Meyerbeerova opera v Paříži se dávala a dne 25. února, nemýlím-li se

*) V Paříži nejprv provozovala se „Dinora“ dne 4. dubna 1859. Viz „D alibora“ na rok 1859. Číslo 11, stránka 88.

— ozývají. Již tluče dvanáctá hodina, jest nejvyšší čas. Dinora se k nim zvolna blíží. Corentin prosí ji, by ona vydobyla poklad v sluji ukrytý, avšak pastýrka jej neposlouchá. V malé chvíli přiblíží se strašlivé povětrí; blesky se křížují nebem a hrom bouří po obloze. Bella objeví se na skaliskách a po lávce přeběhnouc, zmizí v lese. Dinora spěchá za ní. Blesk uhodí do vetché lávky, roztrhne ji a Dinora s výkřikem padne do proudu. Hoel, který svou milenku podle hlasu poznal, uvrhne se do ječícího přívalu vodního, Dinoru před smrtí zachrání. (II. dějství.)

Konečně přiblížilo se ráno. Slunko již vyšlo ze svého zákrytu a děsné mraky rozptýlily se po obloze. Na široké louce mezi vrbami nedaleko domku Dinory má se shromáždit lid k pouti do Ploermelu připravený. Již z dálky ozývá se ranní píseň myslivce, kterýž zvukem lesního rohu dává vesničanům znamení, že slavnostní pochod započne. Umdlý a ustrašený Corentin uvrhne se na podlouhlý kámen a v mysli jeho křížují se podivné obrazy dnešní noci. V tom uslyší jemno své několikrát volati. I běží Hoelovi vstříc, který v náručí polomrtvou Dinoru přináší. Corentin odběhne spěšně pro pomoc do blízkého dvora. Hoel sobě připomíná den tento před rokem, kde majitek její shorel a ona jemu slíbila věčně jej milovati. Dinora přichází k sobě a ptá se Hoela, jehož pozná, co se s ní děje. Hoel odvětí, že to byl pouze sen. Dívka děkuje za osvobození, an se sem poutníci v průvodu blíží. Dinora na kolenou klečíc, slučuje svou modlitbu s jejich nábožným zpěvem. Lidu více a více se množí. Dinora pozná je všechny a představuje jim Hoela co svého ochrance. Corentin ptá se jej ironicky po pokladu. Hoel usmívatě ukáže na svůj poklad — Dinoru a ubírá se se svou nevěstou pod baldachýnem ku *kapli Ploermelské*. — Posouzení hudby následuje ve Feuilletonu.

Fr. Blažek ml.

H ä n d e l.

Novella.

(Pokračování.)

Ty stojíš vysoko pro chudé děvče, můj Bedřichu. Tvé slunce může její srdce sice ozařovati, nesmí je ale roznítiti. Když jsem Tobě vavřín dala a onomu růži, vyjádřila jsem své myšlení k Vám oběma. — Nemluvme již déle o tom, můj dobrý Bedřichu!“ skončila s zlomeným hlasem, sklesla na jeho bodré srdce, sepjala outlá ramena okolo jeho krku a vdechla mu na rozloučenou jemný políbek na jeho hořící čelo.

Nenadále stál Dominik před nimi. „Jsemť oklamán a podveden! — Ó vy zrádci!“ řekl více žalostně než zlostně.

Bianka byla velmi dojata dřívější rozprávkou s Händlem; nenadále zjevení-se jejího milence uleklo ji, nemohla promluvit a zavěsila se v poloviční omdlenosti křečovitě na Händlovu šiji.

„Bianko!“ zvolal rozjařený jinoch polekán slabostí dívčinou. „Milovaná — sestro! zpamatuj se; pohledni, zde — Tvůj Dominik!“

Ale Bianka neodpověděla. Položila svoji kadeřavou hlavu na umělceva prsa a plakala trpce.

„Bedřichu!“ zvolal Dominik vzlykaje. „Obětuj Ti co mi nejmilejšího na zemi. Vezmi ji, milku mé duše, učiníš ji šťastnější, nežli já nehodný s to jsem. — Učin ji šťastnou, buď blažen a staň se nesmrtelným!“ A tiskl v křečovitém pohybu oba, jenž mu na zemi nejdražšími byli, silně na sebe.

„Držte při sobě v tomto světě! Ó držte pevně při sobě a milujte se, jako já Vás miluji — tam nahoře budu třetí ve Vaší společnosti!“ řekl on, anto hořké slzy po jeho snědých tvářích tekly, políbil oba a odkvapil.

„Příteli, bratře!“ volal Händel s pukajícím srdcem za ním.

„Nepoznána! ah, dvojnásobně nepoznána od bratra milence!“ nařikala Bianka a plakala ještě hořčeji.

„Bedřichu! Bianko! jste zde?“ zavzněl nyní hlas starého maestra před loubením — však jinoch pádil pološilený pryč; nechtěl nikoho viděti, ani otce své milky.

Utíkal, smyslů zbaven pryč. Divoký duch vstoupil do jináče mírného jinocha; chtěl pryč, v okamžení pryč, aniž by se s maestrem, aniž s svojí Biankou rozloučil aniž by svému příteli toto dvojnásob smutné nedorozumění vysvětlil.

Několik set kroků stál za tímto loubením vůz. Vznešený pán s řádovými stužkami na prsou chtěl právě vstupovati, když kvapící jinoch se blížil. Oba pohlíželi dlouho a mlčky na sebe, a jak by Božským slovem míru byla všechna náruživost z Händlovy duše vypuzena, všechny hvězdy jeho Božské duše zářily se opět bezmračným nebem jeho obličej.

„Jsi zajisté onen mladý podivný umělec,“ promluvil hvězdami ozdobený pán, jehož dnešní hraní v chrámu Páně mě mohutněji dojalo než nejpromyšlenější skladby sešedivělých umělců; nad jehožto výtvoř púl Evropy se v slavném vychvalování hýbe. Hledal jsem tě, ale byl jsi již pryč. Jsi velký umělec, jinochu! a na svatého genia umění zapřísahám Tě, opusť zemi, kde Ti nebezpečství hrozí.“

(Dokončení.)

FEUILLETON.

Z Prahy.

Stavovské divadlo. Dne 25. února překvapila nás nová Meyerbeerova opera: „Dinora neb Pouť do Ploermelu.“ Text, původně francouzský od M. Carré a J. Barbiera, překlad od J. C. Grünbauma, připouští skladateli rozmanitých hudebních barvitostí, jichž i Meyerbeer výtečně a vhodně užil, zvláště v ouvertuře. Tato počíná původními figuracemi pro housle, které neunavené hledání a těkání Dinory naznačují. Znění zvonku kozy následuje zde v thémě, kteráž vždy výše až k tutti vystupuje. S touto tématou spojena jest druhá, hlavně foukacími nástroji instrumentovaná. Hlavní motiv celku jest vznešený sbor poutníků, ku kapli putujících, za scenou. Po půvabné mezihře opětuje se opět po dvakráte, načež po krátkém solu pro lesnici bouřka nastoupí. Majestátní tato scena osvědčuje genialnost skladatelovu. Z počátku líčí se mocné proudění vichru, v to se mísí lahodné tony harfy k modlitbě zovoucí, konečně hromu třesk a melodie flétny, jimiž slabý svit měsíce a okamžité ticho naznačeno jest. Ještě jednou ozve se sbor poutníků za scenou a hudba vystoupí v nejvyšší fortissimo, ukončíc mohutnou tuto ouverturu. Sbor z pole se navracujících rolníků činí vhod k prvnímu jednání a vyznačuje se tím, že tento toliko šesti ženskými hlasy zastoupen jest. Houslové figurace nyní nastoupivše, naznačují opět příchod Dinory, jejíž arie rozmar neb trud velmi trefně líčí. Pravý opak k této arii tvoří couplet dudákův „Gott vertheilte seine Gaben,“ v němž komický živel a bázeň před duchy patrně se jeví. Solo dud umístěno jest velmi vhodně, když právě šilená dívka melodije tyto hlasem nápodobnit se snaží, tak že zde rozmanitost mezi hudbou a zpěvem se jeví. (Dok. bud.)

— Výtečný basista J. Rokytanský, syn našeho znamenitého krajana a profesora ve Vídni, pana Dra. Rokytanského, jenž byl členem královského divadla alla Scala v Miláně, jest od ředitele Salviho, kterýž co nevidět ve Vídni italskou operu otevře, pro letošní sezonu ve Vídni engažován. Jeho bratr Viktor, nadějný tenorista, jenž nedávno v akademii Klesheima ve Vídni s úspěchem účinkoval, věnuje se také divadlu.

— Co nevidět uslyšíme šestou Offenbachovu operetku „Manžel přede dveřmi,“ kteráž prý líbezností hudby i jeho „Svatbu při záři svítilen“ předčí.

— Pianista pan Treiber ze Štýrského Hradce uspořádá dne 5. t. m. svůj koncert v sále konviktském.

— Zdatný skladatel pan Václav Zavrta l jest nyní kapelníkem 4. pluku granátníků Lombardských v Turině.

— Pan Ed. Horný, absolvovaný žák Pražského konservatoria, jenž několik českých písní do hudby uvedl, stal se kapelníkem u c. k. 74. pěšího pluku hraběte Nobilho.

— Koncert ku prospěchu svobodného stolování chudých právníků odbyval se v neděli dne 26. února a obsahoval klassickou ouverturu k operě: „Ifigenie v Aulisu“ od Glucka a svěží symfonii číslo 2 od Beethovena. Pan Reichel zpíval arii „Piladesa“ od Glucka a Arnoldovu arii z Tella, slečna Brennerova přednášela arii Aminy

z „Náměsíčné“ a p. Ant. Benevic zvonkové rondo pro housle od Paganiniho. Nebyvše tomuto koncertu přítomni, pomlčujeme o provedení přednešených kusů.

— Ředitel pianního ústavu, pan Ig. Jelínek, uspořádá ve svém ústavě se svými žáky dvě večerní hudební zábavy, z nichžto první dne 11., druhá dne 18. března na Malé Straně dávana bude.

— Ředitel varhanické školy, pan Jos. Krejčí, vydá brzy u J. Hoffmanna důkladnou školu pro varhany, kteráž ze 3 částí sestává a každý měsíc po archu se vydáváti bude. Škola tato bude se znamenitě lišit od podobných škol německých tím, že v ní umístěny budou příklady toliko ze skladeb českých skladatelův, jmenovitě: Černoorského, Zelenky, Zacha, Segerta, Brixiho, Tummy, Vitáska, Krejčího atd. Předplatní cenu a zevrubnější zprávu o tomto díle podáme později.

— Ředitel Žofínské akademie, pan kapelní mistr František Škroup, odbývá každou sobotu v 6 hodin hudební zkoušky na housle, violu, cello a kontrabas. Ti, jižto by ve zkouškách těch chtěli podílu bráti, pozvání byli na první sobotu, dne 25. února a skutečně valný počet se jich dostavil. I není pochybnosti, že se i dilettanti pro dechové nástroje přihlásí, z nichžto všech pak Žofínská akademie svůj orchestr si utvoří a s to bude i instrumentální skladby v koncertech svých provozovati.

— První koncert konservatoria bude v sobotu o 12. hod. v poledne v sále konviktském. Jest věnován památce na zvěčnělého mistra Lud. Spohra, jenž byl čestným oudem zdejšího konservatoria. Program jest tento: 1. První oddělení symfonie C-moll od L. Spohra. Druhé oddělení První věta z koncertina pro klarinet od L. Spohra, přednese Josef Mayer (přijat r. 1855). 2. Arie z opery „Faust“ od L. Spohra, zpívá nadaná operní žákyně Aloisie Blažková. 3. První větu z podvojného koncertu (H-moll) pro dvoje housle od L. Spohra; přednesou Vojtěch Hřímali a Emanuel Wirth (přijati r. 1855.) 4. Ouvertura k druhému dílu oratoria „Poslední věci“ od L. Spohra. Koncerty konservatoria vynikají vždy znamenitým provedením skladeb a došly velkého účastenství, i lze se nadíti, že i letošní z velké návštěvy se těšiti budou.

— Pan Václ. Červený, věhlasný český hotovitel hudebních nástrojů v Hradci Králové, jenž v Novém Yorku, Mnichově a v Paříži za své nástroje cenní medaili první třídy vyznamenán byl, dostává zakázky na své nástroje ze všech zemí Eropy. Avšak pan Červený jest skutečně nejčinnější a nejpokročilejší průmyslník ve svém oboru. Nástroje jeho vynikají úhlednou stavbou, elegantní formou, silou a čistotou tonu, velmi čistým naladěním, přiměřeným uspořádáním mechaniky a solidností práce. To dosvědčují hojná vysvědčení vojenských kapelníků, jmenovitě: Arnholda, F. Budinského, J. Gielga, Fr. Hanáčka, K. Chluma, J. Kašte, J. Krejčího, M. Könnemanna, Loukotského, J. Pauera, Fl. Pospíšila, J. Reissnera, Schindelmeissera v Hamburku, Voítla a štabních hornistů Geiselbrechta ve Frankfurtu n. M., S. Sohna v Berghausenu atd. Odporučujeme všem p. ředitelům kúru tyto výborné nástroje p. Červeného, kteréž všestranného účastenství zasluhují.

— Nikdo zajisté upíráti nebude, že zpěv náleží k nejmocnějším pákám života společenského a národního. Kým nepohne píseň zdarile přednesená a jakž teprv rozjarí každého sbor zvčných hlasů mužských? A přece u nás, ve vlasti československé, slynoucí hudbou a zpěvem, dosaváde ne z plna posloužino obecenstvu. Spolkové zpěváctí, utěšeně se množící, nemají potřebných prostředkův; nedostávají se jim v hojnosti dostatečné sborův a ne malou působí nesnáze, sháněti se po nich. A kolik máme skladatelův výborných a mnoho-li každý chová výtečných plodův, jež buď zcela jsou neznámy neb pouze na malý kruh obmezeny? K poměrům řečeným hledě, odhodlal se redaktor těchto listů, v spojení s českým skladatelem p. Ludvíkem Procházkou, vyhověti požadavkům pravidelným vydáváním původních čtvero zpěvů českých pro mužské hlasy (v hlasech), kteréž vycházeti budou nákladem obchodu hudebního chvalně známých pp. Kristofa a Kuhé v Praze pod jmenem: „**Záboj, sbírka původních čtvero zpěvů českých pro hlasy mužské.**“ Sbíрка tato obsahovati bude čtvero zpěvy nejrozmanitější — vážné i veselé. Vlastimilové najdou v „Záboji“ zpěvy k vynoření citův svých, rovněž jako druhové veselí, užívající světa rozkoší, čerpáti mohou z něho podnět k oživení rozmaru svého — slovem bráti se hude ohled na všechny poměry života společenského. — Přispíváti budou nejvýtečnější skladatelové čeští a slovanští vůbec, jejichžto jmena později podáme. Celé dílo rozvrženo jest na šest sešitův, z nichž každý sešit z 2 archův hudebních (čili 8 listův osmerkových) se skládá a za měsíc jednou v hlasech vycházeti bude. Rozumí se samo sebou, že úprava bude slušná a věci přiměřená. Předplácí se na šest sešitův pro Prahu 2 zl. 40 kr., se zásylkou poštovní 2 zl. 76 kr. rak. čís. — Jednotlivé sešity prodáváti se budou po 60 kr. nov. Odběratelům 6 výtiskův sedmý dostane se nádavkem. Předplacení zasýlejš se do skladu hudebního pp. Kristofa a Kuhé (k rukoum pp. Em. Meliše a Ludv. Procházký) v Praze. Slavné účastenství obecenstva našeho u podporování všeho, což směřuje k oživení a zvelebení života národního, ručí podnikatelům, že „Záboji“ popráno bude přístupu do všech kruhův obyvatelstva našeho. Nech ať tedy pěje „srdce k srdcu“ a jako Záboj, onen hrdina a pěvec naší šedé minulosti, nech pohne „slovy i pěním“ vsí vlastní československou. První sešit vyjde 1. dubna.

(V. B. *) Z **Budějovic**. (P. Novotný, — ústavy hudební, — hudba vůbec.) Hudba zdejší vesměs šine se vždy v jasnější éter české národnosti; české písně ozývají se salonem i domovem, tonem i slovem, i všemi nástroji, a nižádný ples neskončí se bez nějakého Potpourri. — Taneční hudba zaujímá teď loco primo, — a skvěje se pod vedením velečinného ředitele p. Novotného. — Totéž se směle říci může o kostelní hudbě. Za konec lonského roku jakož i za tyto dva měsíce krásné skladby slyšeli jsme; juž jmena tvůrců jejich hlaholí ve světě hudebním: jsou to Mozart, Führer, Vitásek, Beethoven, atd. Velké Mozartovo Requiem provozováno bylo nedávno a výsledku skvělého došlo; i jeho korunovací mše do C dur výborně byla provedena. Na sv. Ceciliji a na sv. Mikuláše napojilo se sídlo citů našich umělým provedením

p. Kreuzrovy mše do A-dur; a nedlouho na to i jeho veliké dílo do E bylo provedeno. Za tento úspěch naší hudby děkujeme srdečně milému řediteli zdejší kapely, p. Novotnému; kéž setrvá ve své činnosti! — Největších však zásluh dobyt sobě výtečný muž tento založením ústavu vyučovacího na piano; každoročné zkoušky učňů jeho nejznačnějších důkazů o výbornosti ústavu i učitele podávají. Zdejší ústav pro čekatele učitelství ohlušiti hledí ustavičný nárek učitelstva z kraje na neumělost nových podučitelů v hudbě a zpěvu; letošním během již se provozovalo osmero Führerových větších mší, dvě díla však obzvláště svědčí o hudební obezualosti čekatelů: Mozartova korunovací mše do C, jenž se skvěle provedla v den podání rádu čestného p. proboštovi Kautzovi, a Horákova mše. Zpěv sborový předčí veškeré zdejší sbory. — Tyto poslední dny masopustu má se dávat ples přičiněním a uspořádáním p. Novotného, jehož čistý výnos určen jest k založení fondu pro zaopatření vdov po kostelních hudebnících; schvalujeme tu ideii; kéž se jen značně uskuteční. Na něco si však musíme stýskati; předně, že zde nižádné vojenské kapely nestává, za druhé, že se zdejší ochota posud k žádnému akademickému provedení neodhodlala, a za třetí, — že nemáme českého divadla.

(P. N.) Z **Německého Brodu**. (Zpěvácký spolek.) Budiž nám popráno podati zprávu o živé činnosti zpěváckého spolku, kterýž zde v listopadu 1859 horlivým přičiněním několika přátel zpěvu zaražen byl. Za krátký čas svého trvání připravil nám pět velmi příjemných večerů a rozehrál v nás lásku k jemnorázným zvukům zpěvů českých a tolikéž touhu po brzkém opětování podobných zábav, ku kterýmžto zajisté opět nejen čelnější obyvatelstvo města, abebrž jako teď i celého vokolí radostně přichvátá. Těšíme se na dvě akademie, jež spolek v postě k dobrým účelům dáti zamýšlí. Budiž za to dík p. řediteli a všem tu působícím, že nevyklučí zpěvů německých, českým pokaždé místa dávají. Z těchto mezi jinými slyšeli jsme: Jelena „Zavzni plese“, téhož sbor, k němuž zdejší důstojný gymnasiální ředitel přidal rázný text; Škroupovu píseň „Slovan“, od Bránského „Pochod“, „Polka“, „Mazurka“, Zvonáre „Směs národních písní“, Kreutzerovu píseň „Čechův zpěv“, Sedláčkovu píseň „Marné výstrahy“, kteréž tak se zalíbily, že skoro pokaždé opakovanými býti musely. Spolek, jehož stanov potvrzení tudy dni nás došlo, čítá 25 oudů činných, 35 přispívajících. Za ředitele zvolen byl výtečný p. Jan Maydl, c. k. berní dozorce, za místoředitele pan P. Petr Vrabc, horlivý ředitel hlavní školy, a do výboru zajisté obezřele vybráni učinliví mužové tak, že všechny stavy zastoupeny jsou. Přejeme spolku dlouhého trvání i blahodárného působení, a líto by nám bylo, kdyby pro jakés nedorozumění, jak se jinde už stalo, činnost jeho skrácena neb dokonce zničena býti měla.

(P. Z.) Ze **Sušic**. (Dudák v Americe. — Šimákovy skladby.) Roku 1853 vystěhoval se z Damiče jistý obratný dudák do Ameriky, aniž by své umění tam provozoval. Nedávno obdržel na blízku zde bydlící bratr jeho psaní od něho, v němž ho žádá, aby mu do St. Louis poslal doma zanechané dudy; neboť tímto, v těchto krajích neznámým nástrojem hodlá onen virtuos na dudy tolik dollarů si vyděláti, aby po dlouhém čase opět vlast svou navštívit

*) Račte nám často dopisovati! Užijeme dvou básní. —

mohl. Dudy již se nacházejí na cestě a my přejeme, aby tony téhož prastarého českého národního nástroje nějaký div tam učinily a přání vystěhovalce se vyplnilo. Bylo by skutečně záslužné, aby nám nějaký znatel historie dudů podal. V některých hudebních kruzích slyšel jsem nejnovější piecy pro piano od výtečného Bed. Šimáka, které se tu velice líbí. Jsou to Báje u přelice (Mährchen am Spinnrad) a Idylla, které u Schota v Mohuči vyšly. Kéž by se ušlechtilé skladby tyto hojně rozšířily.

Berlín. V neděli, dne 19. února dával A. Drey-schok svůj třetí koncert a dne 21. uspořádal koncert ku prospěchu pruských vojáků. — Ve středu dne 22. byla v paláci Pruského prince Bedřicha Viléma večerní zábava, v nížto mimo jiné též slavní čeští umělci pan Ferd. Laub, p. Vovorský a paní Herrenburgerová roz. Tučková účinkovali.

Jager (Erlau.) Bratři František a Ondřej Žaskovský co ředitelové kůru a varhanici chvalně známi, kteří v Pražské varhanické škole svého hudebního vzdělání dosáhše, co skladatele se vyznačili, obdrželi před nedávnem od „Mozartea“ v Solnohradě diplom co čestní oudové.

(R. M.) **Kiov.** (Dop. původ.) Dne 21. ledna uspořádali zdejší hudební umělci a ochotníci v sále prvního gymnasia velký vokální a instrumentální koncert ve prospěch Varšavského ústavu hudebního. Program obsahoval následující útvory: 1. Overtura k zpěvohře „Ssutiny Babilonu“ od K. Kurpiňského. 2. Le spectre de Vanda, scena a arie dramatická pro mezzosoprán. 3. a) Nocturno (H-dur) op. 32 od Chopina. b) Mazur Laskarzewského. c) Fantasie impromptu op. 66 od Chopina. 4. Scena i arie ze zpěvohry „Trubadour“ od Verdiho. 5. Miserere pro hlas tenorový a sbor s průvodem orchestru. — Útvor tento složený a přednesený od p. Kocipiňského nejvíce se líbil. 6. Mazur na housle a piano složil a vykonal Wlad. Izycki. 7. a) Recitativ a dumka pro tenor zpěvohry „Halka.“ b.) Lódka, píseň pro tenor. 8. Sextuor ze zpěvohry Don Juan. Koncert tento ukončen byl ouverturou k zpěvohře „Oberon“ na 6 fortepian každé o čtvero rukou. Mimo tento koncert bylo dne 22. prosince v divadle velké představení, ve kterém zúčastnili se polští hercove představivše veselohru: „Mieszczanie i Kmiotki, czyli Handlarz bydła z Krakowskiego,“ a ruští aktorové vykonavše ruskou frašku o jednom jednání: „Бѣда отъ нѣжнаго сердца“ (bída s něžným srdcem) od G. Sologuba. Mezi aktami hráli pp. Kletzer a Kuhe duo na cello a piano.

Lublin (v Rusi). Dne 3. března bude zde dáván velký koncert ve prospěch Varšavského „Institutu muzyczného.“ Mimo jiné útvory bude se provozovati „Kantata,“ s textem Adama Krasinického a s hudbou od Eichmana.

Mannheim. Zdejší hudební jednota „Tonhalle“ vy-pisuje cenu 100 zl. rýnsk. za nejlepší trio pro piano, housle a cello, kteréž i méně sběhlým hudebníkům

přístupné býti má. Partitury necht zašlou skladatelé do konce lipna 1860 se zapečetěným psaním, v němžto se jméno a sídlo skladatele nacházeti musí, dotčene jednotě do Mannheimu. Psaní a partitura necht je opatřena heslem ze Schillerových básní.

Mnichov, dne 24. února. Na nejvyšší rozkaz převzali před 2 lety pánové Seidl, F. Lachner a J. H. Stunz na sebe, že složí „bavorskou národní píseň.“ Text k písni vzdělali pánové Trautmann, Beck a L. Wohlgemuth. Z těchto 3 písní ještě Stunzova se neprovozovala a skladatel Stunz zemřel, aniž by dílo své slyšel. V pondělí bude se v prvním postním koncertě tato píseň provozovati.

Paříž. O prvním koncertu paní Szarvadyové roz. Klausové, české to umělkyně, píše „L'Independence“: Není to v skutku koncert, když paní Sz. hraje; je to opravdu hudební večerní zábava s velkými mistry hudebního umění. Paní Sz. slouží to ke cti, že jen jména nejkrásšího zvuku do svých programů bere. Jest kněžka neúhonné slávy. Jedna skladba „Air“ od Rameaua a nocturna od Chopina byly Milostenky této večerní zábavy, které v duši a v paměti přítomných hluboký dojem zanechaly. Druhý koncert p. Szarvadyové odbýval se dne 25. února. Přednášelať trio Es-dur od Beethovena (op. 70), sonatu pro piano a cello od Mendelssohna (op. 58), etudu a impromptu od Chopina, nuits blanches a improvisaci od S. Hellera a etudes symphoniques od B. Schumana. — Pařížané mají také svou parodii na „Tannhäusera.“ Děkují za tuto masopustní zábavu p. J. Offenbachu, řediteli divadla „Bouffes Parisiens.“

Dur a moll.

(Rossini a tenorista.) Že zpěváci často lépe něčemu rozuměti chtějí, co zpívají mají, než ředitelové hudby aneb docela skladatelé sami, jest známá věc. Časem ale mají přec pravdu. Tak přestal Alex. Duprez (Dypre) při první zkoušce Rossiniovy opery „Vilém Tell“ r. 1837 po prvních taktách zpívati a žádal kapelníka Ant. T. Habenecka, by ho pozvolněji doprovázel. — „Pane Dupreze,“ odvětil ředitel orchestru, „dávám již 17 let tak doprovázeti a sice u přítomnosti mistra Rossiniho, můj přítel Nourrit (Nurý) zpíval arii právě tak a já ji nedám jinak hráti.“ — „A já jsem,“ odpověděl Duprez, „studoval 10 let tuto operu a nemohu téměř místu rozuměti, když se takto nevezme, jak bych ji zpívati chtěl; chcete mne doprovázet jak si to přeju?“ — „Nikoliv.“ — „Nuže, tedy se poručím,“ odvětil Duprez a odešel. Nastalo všeobecné zděšení. Uzavření Habeneckovo nedalo se žádnými prosbami změnití a Duprez setrval právě tak pevně ve svém mínění. Co počíti? Psalo se Rossinimu, jenž právě v jistém městě jižního Francouzka svému nejmilejšímu zaměstnání — sladké zahálce — se oddal. I dal se nutnými představami a prosbami pohnouti a přišed do Paříže požádal zpěváka, by ho navštívil. — Pěvec vstoupiv k němu, přednesl mu svou záležitost. — „Nuže“ pravil Rossini posadě se k pianu, „zaspívejte mi to, jak vy to myslíte.“ Duprez zpíval. — „Dobře, dobře!“ zvolal mistr opětně při velké arii. „Bratři přimě mstě přispějte“ vyskočil docela Rossini, tiskl pěvci ruku a pravil: „Náš laskavý Habeneck bude Vás provázeti jak si to přejete. Vy jste velký umělec!“ Od té doby hraje a zpívá se „Vilém Tell,“ jak to Duprez za vhodné uznal.

Listárna. Panu Jod... v N. Pa... — Od p. prof. H. obdržíte průvod na druhý týden.

➔ K tomuto číslu přiložena jest 3. notová příloha obsahující varhanní skladbu od Leop. Zvonaře ➔